

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นงานด้านหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียน แม้ว่างานการประชาสัมพันธ์จะมีใช้ เป็นงานหลักของการบริหารงานในโรงเรียน และมีความสำคัญน้อยกว่างานด้านวิชาการ แต่การประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนประถมศึกษา ถ้าผู้บริหารโรงเรียนจัดให้ถูกหลักแล้ว จะเป็นงานที่ส่งเสริมให้งานวิชาการดีขึ้นไปด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยเรื่องการจัดประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนประถมศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาวิธีการจัดประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นอยู่ปัจจุบัน
2. เพื่อหาองค์ประกอบสำคัญของการจัดประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวความคิดเห็นของครูใหญ่ ครู และผู้ปกครองนักเรียน
3. เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนประถมศึกษา

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากร คือผู้บริหารสูงสุดในระดับโรงเรียน ครู และประชาชนที่เป็นผู้ปกครองนักเรียนในระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และประชากรที่นำมาศึกษาแต่ละกลุ่มได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบ stratified Random Sampling โดยแบ่งขนาดของโรงเรียนประถมศึกษาของจังหวัดอุดรธานีออกเป็น 3 ขนาด ตามเกณฑ์การแบ่งขนาดของโรงเรียนเพื่อเข้ารับการประกวด คือ

- โรงเรียนขนาดเล็ก คือโรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า 200 คนลงไป
 โรงเรียนขนาดกลาง คือโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 201-400 คน
 โรงเรียนขนาดใหญ่ คือโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 401 คนขึ้นไป

ดังนั้นตามความหมายของโรงเรียนประถมศึกษาที่กล่าวมาแล้วจะมีโรงเรียน
ประถมศึกษาในจังหวัดอุตรดิตถ์ทั้งสิ้น 301 โรงเรียน แยกเป็นขนาดต่าง ๆ และสุ่มตัวอย่าง
มาเพื่อทำการวิจัยตามจำนวนต่อไปนี้

1. โรงเรียนขนาดเล็ก 180 โรงเรียน เลือกลงเป็นกลุ่มตัวอย่างมาร้อยละ 25
เป็นจำนวน 45 โรงเรียน ตามรายชื่อโรงเรียนดังนี้

1. โรงเรียนวัดศรีซาราม
2. โรงเรียนวัดทองเหลือ
3. โรงเรียนหนองป่าไร่
4. โรงเรียนบ้านบ่อพระ
5. โรงเรียนคลองนาพง
6. โรงเรียนเมืองอุตรดิตถ์
7. โรงเรียนราษฎร์คำวิ
8. โรงเรียนบ้านหัวหาด
9. โรงเรียนผาจักร
10. โรงเรียนทุ่งเศรษฐี
11. โรงเรียนวัดเจดีย์
12. โรงเรียนหนองนาเกลือ
13. โรงเรียนถ้ำพิสด
14. โรงเรียนหัวคูม
15. โรงเรียนไผ่ลอมวิทยา
16. โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง
17. โรงเรียนไร่อ้อย
18. โรงเรียนวัดท่าดินแดง
19. โรงเรียนบ้านวังสะโม

20. โรงเรียนบ้านนาอู่ราง
21. โรงเรียนปากบึง
22. โรงเรียนบ้านท่าเคือ
23. โรงเรียนบ้านเตาไหเหนือ
24. โรงเรียนบ้านเตาไหใต้
25. โรงเรียนบ้านชำหนึ่ง
26. โรงเรียนบ้านหัวค่าย
27. โรงเรียนบ้านท่าอวน
28. โรงเรียนบ้านพงสะตือ
29. โรงเรียนหมื่นสีพัฒนา
30. โรงเรียนบ้านทิ้งพาด
31. โรงเรียนบ้านนาดับแลง
32. โรงเรียนบ้านน้ำหมื่นอย
33. โรงเรียนท่าแฝกอนุสรณ์
34. โรงเรียนประชาภิคมวิทยา
35. โรงเรียนครูประชาสรรค์
36. โรงเรียนตาเตาบำรุง
37. โรงเรียนน้ำสิงห์
38. โรงเรียนตาเตาพัฒนา
39. โรงเรียนท่าแฝกอนุสรณ์ 1
40. โรงเรียนบ้านท่าโพธิ์
41. โรงเรียนบ้านใหม่
42. โรงเรียนบ้านหวายหูด
43. โรงเรียนบ้านนาหน้า
44. โรงเรียนบ้านหนองหิน
45. โรงเรียนบ้านปากไพร

2. โรงเรียนขนาดกลาง 96 โรงเรียน เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างมาร้อยละ 25 เป็นจำนวน 24 โรงเรียน ตามรายชื่อโรงเรียนดังนี้

1. โรงเรียนวัดวังหมู (นิมมานโกวิท)
2. โรงเรียนบ้านทับไทร (ราษฎร์บำรุง)
3. โรงเรียนบ้านสามัคคี
4. โรงเรียนบ้านป่าขนุนเจริญวิทยา
5. โรงเรียนบ้านป่าเขา (ประชานุสรณ์)
6. โรงเรียนบ้านไผ่ใหญ่
7. โรงเรียนบ้านป่ากล้วยเสริมวิทยา
8. โรงเรียนบ้านจิ้งจอก
9. โรงเรียนบ้านชายเขา
10. โรงเรียนวัดใหม่
11. โรงเรียนวัดกรมธาตุ
12. โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 5
13. โรงเรียนวัดไผ่ล้อม
14. โรงเรียนวัดทองลันเฒ่า
15. โรงเรียนบ้านคอนโท
16. โรงเรียนบ้านคารา
17. โรงเรียนวัดบ้านใหม่
18. โรงเรียนบ้านข่อยสูง
19. โรงเรียนบ้านหาคสองแคว
20. โรงเรียนนิคมสงเคราะห์
21. โรงเรียนจรัลอนุสรณ์ 2
22. โรงเรียนท่าปลาอนุสรณ์ 2
23. โรงเรียนบ้านม่วง
24. โรงเรียนบ้านเด่นหลัก

3. โรงเรียนขนาดใหญ่ 25 โรงเรียน เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างมาร้อยละ 50 เป็นจำนวน 13 โรงเรียน ตามรายชื่อโรงเรียนดังนี้

1. โรงเรียนน้ำรินราษฎร์บำรุง
2. โรงเรียนบ้านวังโป่ง
3. โรงเรียนด่านวิทยา
4. โรงเรียนวัดศรีบุญการาม
5. โรงเรียนบ้านเหล่าป่าสา
6. โรงเรียนวัดวังกะที
7. โรงเรียนชุมชนบ้านหัวดง
8. โรงเรียนคานแม่คำมัน
9. โรงเรียนบ้านในเมือง
10. โรงเรียนวัดบ้านเกาะ
11. โรงเรียนบ้านวังแค่งสหจิต
12. โรงเรียนชุมชนบ้านแก่ง
13. โรงเรียนบ้านน้ำอ่าง

2. ครูใหญ่โรงเรียนที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างจากข้อ 4 ทุกคนถือว่าเป็นตัวอย่างประชากรที่จะทำการศึกษา จำนวน 82 คน

กลุ่มตัวอย่างครู จากโรงเรียนที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างจากข้อ 1 โดยวิธี Simple Random Sampling มาดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 45 โรงเรียน สุ่มมาโรงเรียนละ 2 คน เป็นจำนวน 90 คน

โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 24 โรงเรียน สุ่มมาโรงเรียนละ 4 คน เป็นจำนวน 96 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 13 โรงเรียน สุ่มมาโรงเรียนละ 6 คน

เป็นจำนวน 78 คน

สุ่มตัวอย่างแบบสุ่มนักเรียนหรือประชาชน จากโรงเรียนที่ได้รับเลือก
เป็นกลุ่มตัวอย่างจากข้อ 1 โดยวิธี simple Random Sampling มาดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 45 โรงเรียน สุ่มมาโรงเรียนละ 2 คน

เป็นจำนวน 90 คน

โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 24 โรงเรียน สุ่มมาโรงเรียนละ 4 คน

เป็นจำนวน 96 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 13 โรงเรียน สุ่มมาโรงเรียนละ 6 คน

เป็นจำนวน 78 คน

รวมตัวอย่างประชากรเป็นกลุ่มใหญ่, ครู และประชาชน ตามตารางที่ 1

ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 จำนวนตัวอย่างประชากรแยกตามกลุ่มต่าง ๆ

กลุ่มตัวอย่างประชากร	จำนวน (คน)
ครูใหญ่	82
ครู	264
ประชาชน	264
รวมทั้งสิ้น	610

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยศึกษาหลักการของนักประชาสัมพันธ์ทั้งของไทยและชาวต่างชาติหลายท่าน เช่น รองศาสตราจารย์ ดร. กัญญา สาทร, รองศาสตราจารย์ ชม ภูมิภาค, ดร. วิจิตร อาระกุล และของ Leslie W. Kindred แล้วประมวลมาสร้างเป็นแบบสอบถาม 3 ฉบับคือ

แบบสอบถามที่ 1 สำหรับครูใหญ่ ประเมินวิธีการจัดประชาสัมพันธ์ และปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนของตน

แบบสอบถามที่ 2 สำหรับครู ประเมินวิธีการจัดประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนของตน และปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนของตน

แบบสอบถามที่ 3 สำหรับประชาชน ประเมินวิธีการจัดประชาสัมพันธ์และประเมินปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนที่บุตรหลานของตนได้ศึกษาอยู่

แบบสอบถามแต่ละฉบับมี 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามถามสภาพของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นเลือกตอบ โทษถามเรื่องต่อไปนี้

แบบสอบถามที่ 1 และแบบสอบถามที่ 2 ถาม 2 ข้อ ในเรื่องเพศ วุฒิ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ 3 ถาม 3 ข้อ ในเรื่อง เพศ อาชีพ และรายได้ใน ครอบครัวข้อเดียว

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามถามสภาพการจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ประถมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีทางเลือก 5 ระดับ แต่ละข้อผู้ตอบแบบสอบถามต้องตอบแบบสอบถาม 2 ครั้ง ครั้งแรกประเมินสภาพ ที่ปฏิบัติจริง ครั้งที่สองประเมินสภาพที่ควรปฏิบัติ

ทางเลือก 5 ระดับ ได้กำหนดไว้เป็นจำนวนเลขคือ 4, 3, 2, 1, 0 โดย จำนวนเลขแต่ละจำนวนมีความหมายดังนี้

- 4 หมายถึง มากที่สุด, ดีที่สุด
- 3 หมายถึง มาก, ดี
- 2 หมายถึง น้อย
- 1 หมายถึง น้อยที่สุด
- 0 หมายถึง ไม่ได้ปฏิบัติเลย, ไม่ควรปฏิบัติ

คำถามในตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้เรียงลำดับคำถาม และจำนวนข้อดังต่อไปนี้

แบบสอบถามที่ 1 และแบบสอบถามที่ 2 ถาม 65 ข้อคือ

ข้อ 1 - 19 เป็นคำถามสำหรับประเมินค่าการประชาสัมพันธ์เกิดจากความสัมพันธ์อันดีของบุคลากรในโรงเรียน

ข้อ 10 - 22 เป็นคำถามสำหรับประเมินค่า การประชาสัมพันธ์เกิดจากความสัมพันธ์กับนักเรียนและศิษย์เก่า

- ข้อ 23 - 31 เป็นคำถามสำหรับประเมินค่า การประชาสัมพันธ์ เกิดจากความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน
- ข้อ 32 - 40 เป็นคำถามสำหรับประเมินค่า การประชาสัมพันธ์ เกิดจากความสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคลในชุมชนและสมาคมวิชาชีพต่าง ๆ
- ข้อ 41 - 55 เป็นคำถามสำหรับประเมินค่า การประชาสัมพันธ์ โดยการใช้กิจกรรมนักเรียน งานประจำปี และบริการของโรงเรียน
- ข้อ 56 - 65 เป็นคำถามสำหรับประเมินค่า การประชาสัมพันธ์ โดยใช้เอกสาร สิ่งพิมพ์ และสื่อมวลชน

แบบสอบถามที่ 3 ถาม 60 ข้อคือ

- ข้อ 1 - 8 เป็นคำถามสำหรับประเมินค่า การประชาสัมพันธ์ เกิดจากความสัมพันธ์อันดีของบุคลากรในโรงเรียน
- ข้อ 9 - 20 เป็นคำถามสำหรับประเมินค่า การประชาสัมพันธ์ เกิดจากความสัมพันธ์กับนักเรียนและศิษย์เก่า
- ข้อ 21 - 29 เป็นคำถามสำหรับประเมินค่า การประชาสัมพันธ์ เกิดจากความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน
- ข้อ 30 - 37 เป็นคำถามสำหรับประเมินค่า การประชาสัมพันธ์ โดยการใช้กิจกรรมนักเรียน งานประจำปี และบริการของโรงเรียน
- ข้อ 52 - 60 เป็นคำถามสำหรับประเมินค่า การประชาสัมพันธ์ โดยใช้เอกสาร สิ่งพิมพ์ และสื่อมวลชน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถาม ถามปัญหาการจัดประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนประถมศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) มีทางเลือก 5 ระดับ แต่ละระดับได้กำหนดไว้เป็นจำนวนเลขคือ 4, 3, 2, 1, 0 โดยจำนวนเลขแต่ละจำนวนมีความหมายดังนี้

- 4 หมายถึง เป็นปัญหามากที่สุด
 3 หมายถึง เป็นปัญหามาก
 2 หมายถึง เป็นปัญหาน้อย
 1 หมายถึง เป็นปัญหาน้อยที่สุด
 0 หมายถึง ไม่เป็นปัญหาเลย

คำถามตอนที่ 3 มีข้อถามทั้งหมด 15 ข้อเท่ากันทุกแบบสอบถาม ส่วนการ สร้างแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักการและแนวคิดของนักวิชาการทั้งหลาย เช่น รองศาสตราจารย์ ดร.ภิญโญ สาร, รองศาสตราจารย์ ชม ภูมิภาค, ดร.วิจิตร อวาระกุล, และของ Leslie W. Kindred แล้วประมวลสรุปหลักการแนวคิดนำมาเขียนเป็นแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการประชาสัมพันธ์ช่วยพิจารณาตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ ท่านคือ รองศาสตราจารย์ ดร.ภิญโญ สาร, รองศาสตราจารย์ ชม ภูมิภาค ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ และนายสมพงษ์ สิทธิจารย์

3. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงใหม่ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีที่แก้ไขน้อยมาก และได้้นำแบบสอบถามนี้ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานีติดต่อออกหนังสือเพื่อขอความร่วมมือจากครูใหญ่และครู ช่วยตอบแบบสอบถาม การแจกและเก็บแบบสอบถามกระทำด้วยตนเอง ปรากฏว่ามีผู้ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 582 คน เป็นครูใหญ่ 74 คน ครู 247 คน และประชาชน 261 คน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่างประชากร

ขนาดโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่างประชากร	แบบสอบถามที่แจก	ได้รับคืน	ร้อยละ
โรงเรียนขนาดเล็ก			
ครูใหญ่	45	41	91.11
ครู	90	90	100
ประชาชน	90	90	100
โรงเรียนขนาดกลาง			
ครูใหญ่	24	21	87.50
ครู	96	90	93.75
ประชาชน	96	95	98.96
โรงเรียนขนาดใหญ่			
ครูใหญ่	13	12	92.31
ครู	78	67	85.89
ประชาชน	78	76	97.44
รวม	610	582	95.41

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละฉบับทุกข้อและรวมคะแนนข้อที่มีใจความเป็นปฏิฐาน (positive) ให้คะแนน 4, 3, 2, 1, 0 ตามที่ผู้ตอบแบบสอบถามประเมิน มาส่วนข้อที่มีใจความเป็นนิเสธ (Negative) ให้คะแนนกลับกันจากที่ผู้ตอบแบบสอบถามประเมิน มาดังนี้

ตารางที่ 3 เกณฑ์การให้คะแนนข้อที่เป็น นิเสธ

คะแนนที่ผู้ตอบประเมิน	คะแนนที่ให้
4	0
3	1
2	2
1	3
0	4

2. หากคะแนนเฉลี่ยของคะแนนที่ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินมาเป็นรายชื่อทั้งสอง ด้าน ในสภาพที่ปฏิบัติจริง และสภาพที่ควรปฏิบัติ โดยใช้สูตร¹

$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$

- เมื่อ $\bar{x}$ = คะแนนเฉลี่ย
- $\sum x$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
- N = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

¹ประคอง กรรณสูต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2520), หน้า 40.

3. หาความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินมาเป็นรายข้อทั้งสองด้านในสภาพที่ปฏิบัติจริง และสภาพที่ควรปฏิบัติ โดยใช้สูตร¹

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum X^2}{N} - \left(\frac{\sum X}{N}\right)^2}$$

เมื่อ S.D. = ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $\sum X$ = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัว
 N = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

4. เกณฑ์ในการแบ่งระดับ ของการจัดประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนประถมศึกษาในด้านสภาพที่ปฏิบัติจริง และสภาพที่ควรปฏิบัติ ซึ่งมีคะแนนสูงสุด 4 และต่ำสุด 0 มีเกณฑ์ในการแบ่งระดับไว้ดังนี้

ตารางที่ 4 เกณฑ์ในการแบ่งระดับคะแนนการจัดประชาสัมพันธ์

ระดับ	ช่วงคะแนน	
	ค่าตามปฏิบัติ	ค่าตามนิเทศ
ไม่ได้ปฏิบัติเลย, ไม่ควรปฏิบัติ	0 - 0.49	3.50 - 4.00
น้อยที่สุด	0.50 - 1.49	2.50 - 3.49
น้อย	1.50 - 2.49	1.50 - 2.49
มาก, คี	2.50 - 3.49	0.50 - 1.49
มากที่สุด, คีที่สุด	3.50 - 4.00	0 - 0.49

5. เกณฑ์ในการแบ่งระดับปัญหาของการจัดประชาสัมพันธ์ในโรงเรียน
ประถมศึกษาซึ่งมีคะแนนสูงสุด 4 และต่ำสุด 0 มีเกณฑ์ในการแบ่งระดับไว้ดังนี้

ตารางที่ 5 เกณฑ์ในการแบ่งระดับปัญหาของการจัดประชาสัมพันธ์

ระดับ	ช่วงคะแนน
ไม่เป็นปัญหาเลย	0 - 0.49
เป็นปัญหาน้อยที่สุด	0.50 - 1.49
เป็นปัญหาน้อย	1.50 - 2.49
เป็นปัญหามาก	2.50 - 3.49
เป็นปัญหามากที่สุด	3.50 - 4.00

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย